

(א) טוטה 97 מ: 5 (ג) ע"מ ב"מ ע"ג: ובמ"ס ע"מ ד"ה אפרוחה וס"מ מוכח דגנסי ה"ה דרולשפטן, (א) ז"ל רש"ס,

תורה אור השלם

1 ואף כי היין בוגד גבר יחיד ולא יגדל אחר הרוב כשאלו נפשו והוא בקות ולא ישבע ויאסוף אליו כל הגוים ויבצר אליו כל הקעמים: תבוקה ב' ה' 2 נחית בחסדך עם זו גאלת נהלת בעיני אל יגדל קר"שך: שמות טו יג

הגהות הב"ח

(ה) רש"ב"ם ד"ה וכו' קנקנים דמוכר מאי הוה למנה:

מנוסס. שיתקיים כדרך המתקיימין: **עד העלמה**. אבל לא מן העצרת ואילך שחוס תקופת תמוז מנקלל אפי' יין מנוסס: **וישן**. ואם מוכר לו יין ישן יתן לו משל אשתקד שנה המוקדמת לזו שאנו עומדים בה: **משל שלש שנים**. משנה דקודם אשתקד דהווי להו

ג' שנים עם שנה שאנו עומדין בה: **גב' לא שנו**. דלמינו חייב צאחריותו: **אלא בקנקנים דלוקח**. שקבל הלוקח היין צאחריותו דליכא למימר כליו גרמו. ומיהו סיפא דקמני ואם ידוע כו' התם ליכא למימר כלי הלוקח גרמו דאנן סהדי שהיין רגיל בכך: **אבל בקנקנים דמוכר**. מנאי אמר ליה לוקח אפילו לזמן מרובה הא חמרך והא קנקנך דודאי יינך ויליך גרמו דסבירא ליה דמימות הצצרי הוה יין מנקללל כבר אלא שאין ניכר הדבר עד שעת חינוך כדאמרינן צאחיה נשך (צ"מ 97 ע"ג): מעיקרא דחמרלא חמרלא דחלא חלא הוהא שעתא הוה דמצברי אנפשייהו חמרלא. ולרז דאמר לעיל [51]. כל ששנה ימים צרשות מוכר ליכא לאוקומי מתני' בקנקנים דלוקח ואפילו מוך שלשה או בקנקנים של מוכר ולאחר שלשה והלכך מוכר פטור: **וידי קנקנים דמוכר** (6). למנה יפסקי מוכר הא מנאי אמר ליה מוכר ללוקח לא איבעי לך לשהויי. דאפילו לרז דאמר (לעיל 97 ע"ג).

המוכר שור לחצירו ונמלא נגחן הרי זה מקח טעות הני מליי משום דרובא לרדיא זבני אבל הכא רובא לאו לשהויי זבני ויפסקי לוקח: **דאמר ליה למקפה**. להסתפק מעט מעט לקדירות דהיינו לשהויי: **מאי דוקחיה דרבי יוסי ברבי חנינא לאוקומי**. רישא דמתניתין בקנקנים דלוקח לחוד ולא בקנקנים דמוכר משום דמוקי למתני' דא"ל למקפה לוקמיה דללא אמר ליה למקפה דהמוכר יין סתם קמני

ולא שנה קנקנים דלוקח ולא שנה קנקנים דמוכר קמני ממתנין דאין מוכר חייב צאחריותו משום דלא איבעי ליה לשהויי: **אמאי**. הוה ליה מקח טעות: **לימא ליה לא איבעי לך לשהויי**. דהא רובא לאו לשהויי זבני: **אלא לאו שמע מינה דאמר ליה למקפה**. וה"ה לרשא והיינו טעמא דצרישא פטור מוכר דליכא למימר קנקנים דלוקח גרמו וצרישא חייב הואיל וידוע שיינו רגיל להחמיץ כל שנה: **ופלוגא**. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנקנים דלוקח ולא דמוכר משום דמנאי א"ל הא חמרך והא קנקנך: **דרז חייא בר יוסף**. דליהו מוקי לה נמי בקנקנים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה דמוכס סופא אפי' הכי מוכר פטור דלא מנאי אמר ליה הא חמרך והא קנקנך דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מולא דלוקח שהוה בעליו של יין גרים: **שגאמר ואף כי היין בוגד**. צאדס למנה משום דגבר יהיר וגו' גאוחו של חרס שמיגס דעמו דצבר שאין בו גורם שהיין צוגד צו דסצורין שהוה יין ונמלא חומץ ממה כנגד מדה. ומיהו סיפא כיון דאמר ליה למקפה ולא מנאי אמר ליה לא איבעי לך לשהויי ולא מנאי אמר ליה מולך גרם מאחר שהדבר ידוע שיינו מחמיץ הלכך חייב מוכר: **אאינשי ציטיה**. אסתו: **לא מיקבל**. שמצוה אותו: **כל המסגאה צטלים של סלמידי חכמים**. דעביד כדאמרן צחוקת הצתים (לעיל 97 ע"ג): **טלית של תלמידי חכמים יבדל כל שאין חלוין נראה מתחתיו טפח וצניעותא יתירמא הוה וגסות הוה למי שאינו תלמיד חכם: האי מאן דמוצין ליה חנינא דהמרא לחנוני וכו'**. מוסר חבית שלו לחנוני כדי למכור את היין צחותו וישתכר החנוני קאת ובעל הצית לא יקבל מעותיו אלא בלחיה שיקבל החנוני מן הלוקחין וחמרלא צרשותא דמריה קאי ואין החנוני אלא שליח בעלמא ליטול שכר טרחה. והלכך אם החמיץ אפלגא או אמילתא דננא קודם שמכר כולו: **דינא הוה דמקבל**. צעל הצית כל ההפסק וכגון שלל פשע שליח דהיינו חנוני מידי צשליחותו כדמפרש ואזיל. ואף כי היין צוגד ליכא למימר גצי חנוני דהא אין לו חלק צו וגם לא הקנקן שלו הוה ואכתי צרשות מריה קמא אימיה: **ולא אמרן**. דהפסקי צעל הצית: **אלא דלא שני**. לוקח צברורא לעשות נקב אחר צחצית אבל שני איכא למימר דהוה גרים: **דלא מטא יומא דשוקא**. ולא נתעלל חנוני צמכרתו: **האי מאן דקציל חמרלא מחציה**. למחצית שכר והקנקנים דמוכר והוה קיצילו צדמים צשער של עכשיו צעיר הוצאת והירווח יחלוקו. וכל מקצלי ממון למחצית שכר הוו מפקיד ונפקד קרובים לשכר וקרובים להפסד והרי הוה צאחריות שניהם להפסד כמו לשכר כדאמרן (צ"מ 97 ע"ג): **הך עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם הוקיר או הוציל או נגנז או נאצד לשניהם נאצד והוציל אבל אמר לו צעל היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו צבאן אלא זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרוחתא דוול שפט צבאות מקום היו מוכרים יין ציוקר וקודם שהגיע לשם זל היין צכל המקומות ופיחת מכדי דמים שקיבלו: **דינא הוה דמקבל**. צעל היין את כל הזול דכיון דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד שמיגע לפרוחתא דוול שפט לענין זולא נמי צרשותא דצעל היין קאי. ומיהו לגבי גניבה ואצידה צרשותיה דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי צאחריותו הוה וקרינא ציה אף כי היין צוגד דמוולא דמרייהו גרים צצאחריות שניהן הוה עומד וצניהן בעליו של יין: **ופשע דלא אמטייה לא גרסינן**: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם מנאי מי מקבל צעל היין כל ההפסק דהא אפילו גצי מכירה גמורה מקבל משום דא"ל לוקח הא חמרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה דלא מנאי אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהויי וכל שכן הכא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוחתא דוול שפט שזוה להשהותו דמנאי אמר ליה מקבל הא חמרך והא קנקנך כר' יוסי בר' חנינא לא דלמא לא מקבל כל ההפסק אלא פלגא דמנאי אמר ליה מולך נמי גרם צצאחריות שנינו עומד והיין צוגד קרינא ציה כרז חייא בר יוסף: **חלא לא**. כלומר לא מקבל צעל היין כל ההפסק ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהויי משום דמול שני הצעלים גורם: **ודלא כר' יוסי בר' חנינא**. דמוקי למתנימין בקנקנים דלוקח אבל בקנקנים דמוכר סבירא ליה דאמר ליה לוקח הא חמרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה והכא נמי כיון דא"ל זיל אמטייה כו' הרי זוה לו להשהותו. ונראה צעייני דלית הלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרז חייא בר יוסף דמוולא דגצברא גרים אלא אם כן ידוע שיינו מחמיץ דאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כוותיה ואמרן לעיל [51]: **עבד רב יוסף עובדא צחמרלא כוותיה דשמואל**:**

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

צח.

עין משפט ור מוצה

נא א ב ג מ"י פי"ז מהל' מכירה הלכה ו סמנ' לאין קע טוש"ע ח"מ סי' לל ספ"י ו: נה ד מ"י ע"ש הל' ג טוש"ע ע"ש ספ"י ה: נב ה ד מ"י ע"ש טוש"ע ע"ש ספ"י ו: ס ה ט י מ"י ע"ש הל' ה טוש"ע ע"ש ספ"י ח: בא ב ל מ"י ע"ש טוש"ע ע"ש ספ"י ט:

רבינו גרשום

לא שנו. דאין המוכר באחריות היינו כשדרכו בקנקן דלוקח. אבל אם עדיין בכליו דמוכר לימא ליה לוקח הא חמרך: אפי' כי איתיה בקנקנים דמוכר אמאי מצו למימר ליה לוקח הא חמרך הא קנקנך לימא ליה המוכר לא איבעי לך לשהוייה ברשותך אלא היה לך ליקחנו ולמכור אלאחר משום דכל שעתא מחמיץ ואמאי מצו לוקח למימר ליה הא חמרך כו': הכא במאי עסקינן דאמר ליה לוקח למקפה. צבינא ולא לזבני דהשתא לא מצו למימר ליה לא איבעי לך לשהוייה: ומקשי מאי דוחקיה דר' יוסי לאוקמי כו' לוקמי בקנקנים דמוכר דלא אמר לו למקפה ולימא הכי לא שנו דאינו חייב באחריותו אלא בקנקן המוכר הואיל דלא א"ל למקפה דמצי למימר ליה [לא] איבעי לך לשהוייה: אמר רבא משום הכי אוקמה למתני' הכי בקנקנים דלוקח וכו' משום דסיפא דמתני' כו': אלא ש"מ. דמשום הכי לא מצו למימר הכי דאמר הלוקח למקפה קא צבינא ליה והויא דמפרש לסיפא מפרשי נמי רישא. והא דקתי ר' יוסי ב"ר חנינא דבקנקנים דמוכר מצו אמר ליה הא חמרך והא קנקנך וחייב המוכר באחריותו לפיגא דר' חייא: אף כי היין בוגד. לו לאדם שפתייהו אינו מתנאה בשום טובה ומחמיץ היין לו הואיל (6) דלקחן אינו חייב המוכר באחריותו: כל בנותו. כל המתגאה. בטלית של ת"ח לא בטלית ממש קאמר משום שהכל חייבין בצריצת אלא שכוונתו בסודר ע"ל ראשו כעין שהיו רגילין לעשות תלמידי חכמים וסודר אסור לפרוש כי אם לת"ח וקרא שמו סודר על שמו [ש"ל] ת"ח כדכתי' סודר לי ירדיו. לא יגדל ולא יבא לגדל קדשו: ארעותא לסבוייה. שקנאה על דעת למכרה בבינתו על ד יד על יד ותקף החביתה שהחמיצו קודם מכירתו למחצית או לשלישית דינא הוא דמקבל ליה המוכר: דלא שני בבירוייהו. שלא עשה סמוך לשמרים: אבל אי מצו לזבונה קממי הכי ולא זבנה בדיא באחריות' החמיצה ולא מקבל: לפרוחתא דוולשפט. לאותו מקום שהיין ביוקר וזל מכדי שוויין שהיה נמכר בוול שפט כשעה שקיבלה דינא הוא דמקבל לה מיניה דמשום דאהויא דעתא קיבל מניה דאי זבין ובין ואי לא ליהדרה ליה: איבעי להו הוה חלא. ברשות חנוני. מאי מקבל או לא מקבל: ואמר ליה דלא מקבל ליה כו' חייא ב"ר יוסף דאמר לעיל חמרלא מולא דגברא גרים והחנוני גורם ולא מקבל

מבושם עד עצרת. קשה לרש"ב"א דהא בקנקנים דלוקח איירי ממתנין ולימא ליה קנקנך גרים ולרז חייא בר יוסף לימא ליה מולך גרם ויש לומר דודאי אם נמלא חומץ מנאי אמר ליה הכי אבל הכא לא איירי צבחי אלא אשמועינן דלריך ליתן לו יין הראוי להתקיים עד העלמה:

האי מאי דובין חביתא דחמרלא אדעתא לסבוייה. פ"ג (רש"י) דאין החנוני אלא שליח בעלמא ואין נראה לר"י דאם כן לא הוה ליה למימר דצין ועוד דאם כן מגופה מילתא דרצא לא שמעינן שום חידוש דהא דקאמר לא אמרן אין נראה שיהא זה מדברי רבא אלא גמרא דקאמר ליה ונראה לו לפרש דמיידי דצין מכר גמור ואדעתא דהכי זבנה שימכרנו צחותו דמי לא"ל למקפה דצעינן שיתקיים כדי מקפה והכי נמי צבינא שיתקיים כדי סבוייה ומיהו קשה לנישנא דאמר צסמוך מעובדא דקציל חמרלא מחציה אדעתא דנמטאה אפרוחתא דוול שפט חלא לא כרז חייא בר יוסף שהמא התם דלא זבניה לגמרי מנאי אמר ליה מולך גרם כ"ש הכא דהוי מכר גמור וי"ל דהיה ש"מ שנתא מוקי הך מילתי דרצא צידוע שיינו מחמיץ ואפי' הכי דוקא אדעתא דסבוייה הא לאו הכי מנאי א"ל לא איבעי ליה לשהויי: רזי

הכא ולא יגדל וכתבית התם² אל נוח קרשך אמר רבא¹ האי מאן דובין ליה חביתא דחמרלא לחנוניא אדעתא לסבוייה ותקיף אפלגא או אמילתא דינא הוא דמקבל לה מיניה³ ולא אמרן אלא דלא שני בברוא אבל שני בברוא לא ולא אמרן אלא דלא מוטא יומא דשוקא אבל מוטא יומא דשוקא לא ואמר רבא⁴ האי מאן דקביל חמרלא אדעתא דממטי ליה לפרוחתא⁵ דוול שפט ואדמטי התם זל דינא הוא דמקבל ליה איבעיא להו הוה חלא מאי אמר ליה רב הלל לרב אשי כי הואן בי רב כהנא אמר לן חלא לא ודלא כר' יוסי בר' חנינא ואיכא דאמרי אפילו חלא נמי מקבל כמאן כר' יוסי בר' חנינא: **ישן משל אשתקד כו'**: **תאנא**

קמני ממתנין דאין מוכר חייב צאחריותו משום דלא איבעי ליה לשהויי: **אמאי**. הוה ליה מקח טעות: **לימא ליה לא איבעי לך לשהויי**. דהא רובא לאו לשהויי זבני: **אלא לאו שמע מינה דאמר ליה למקפה**. וה"ה לרשא והיינו טעמא דצרישא פטור מוכר דליכא למימר קנקנים דלוקח גרמו וצרישא חייב הואיל וידוע שיינו רגיל להחמיץ כל שנה: **ופלוגא**. הא דר' יוסי בר' חנינא דמוקי לה בקנקנים דלוקח ולא דמוכר משום דמנאי א"ל הא חמרך והא קנקנך: **דרז חייא בר יוסף**. דליהו מוקי לה נמי בקנקנים דמוכר ואע"ג דא"ל למקפה דמוכס סופא אפי' הכי מוכר פטור דלא מנאי אמר ליה הא חמרך והא קנקנך דלאו קנקנים דמוכר גרמו אלא מולא דלוקח שהוה בעליו של יין גרים: **שגאמר ואף כי היין בוגד**. צאדס למנה משום דגבר יהיר וגו' גאוחו של חרס שמיגס דעמו דצבר שאין בו גורם שהיין צוגד צו דסצורין שהוה יין ונמלא חומץ ממה כנגד מדה. ומיהו סיפא כיון דאמר ליה למקפה ולא מנאי אמר ליה לא איבעי לך לשהויי ולא מנאי אמר ליה מולך גרם מאחר שהדבר ידוע שיינו מחמיץ הלכך חייב מוכר: **אאינשי ציטיה**. אסתו: **לא מיקבל**. שמצוה אותו: **כל המסגאה צטלים של סלמידי חכמים**. דעביד כדאמרן צחוקת הצתים (לעיל 97 ע"ג): **טלית של תלמידי חכמים יבדל כל שאין חלוין נראה מתחתיו טפח וצניעותא יתירמא הוה וגסות הוה למי שאינו תלמיד חכם: האי מאן דמוצין ליה חנינא דהמרא לחנוני וכו'**. מוסר חבית שלו לחנוני כדי למכור את היין צחותו וישתכר החנוני קאת ובעל הצית לא יקבל מעותיו אלא בלחיה שיקבל החנוני מן הלוקחין וחמרלא צרשותא דמריה קאי ואין החנוני אלא שליח בעלמא ליטול שכר טרחה. והלכך אם החמיץ אפלגא או אמילתא דננא קודם שמכר כולו: **דינא הוה דמקבל**. צעל הצית כל ההפסק וכגון שלל פשע שליח דהיינו חנוני מידי צשליחותו כדמפרש ואזיל. ואף כי היין צוגד ליכא למימר גצי חנוני דהא אין לו חלק צו וגם לא הקנקן שלו הוה ואכתי צרשות מריה קמא אימיה: **ולא אמרן**. דהפסקי צעל הצית: **אלא דלא שני**. לוקח צברורא לעשות נקב אחר צחצית אבל שני איכא למימר דהוה גרים: **דלא מטא יומא דשוקא**. ולא נתעלל חנוני צמכרתו: **האי מאן דקציל חמרלא מחציה**. למחצית שכר והקנקנים דמוכר והוה קיצילו צדמים צשער של עכשיו צעיר הוצאת והירווח יחלוקו. וכל מקצלי ממון למחצית שכר הוו מפקיד ונפקד קרובים לשכר וקרובים להפסד והרי הוה צאחריות שניהם להפסד כמו לשכר כדאמרן (צ"מ 97 ע"ג): **הך עיסקא פלגא מלוה ופלגא פקדון ואם הוקיר או הוציל או נגנז או נאצד לשניהם נאצד והוציל אבל אמר לו צעל היין למקבל אפי' אם הוקיר לא יחא לך רשות למכרו צבאן אלא זיל ואמטייה למלכות אחרת אפרוחתא דוול שפט צבאות מקום היו מוכרים יין ציוקר וקודם שהגיע לשם זל היין צכל המקומות ופיחת מכדי דמים שקיבלו: **דינא הוה דמקבל**. צעל היין את כל הזול דכיון דאפילו אם הוקיר מיד לא היה לו רשות למכרו עד שמיגע לפרוחתא דוול שפט לענין זולא נמי צרשותא דצעל היין קאי. ומיהו לגבי גניבה ואצידה צרשותיה דמקבל נמי קאי וכן אם נעשה חומץ כדלקמן שהרי צאחריותו הוה וקרינא ציה אף כי היין צוגד דמוולא דמרייהו גרים צצאחריות שניהן הוה עומד וצניהן בעליו של יין: **ופשע דלא אמטייה לא גרסינן**: הוה חלא. מקמיה דאמטייה להתם מנאי מי מקבל צעל היין כל ההפסק דהא אפילו גצי מכירה גמורה מקבל משום דא"ל לוקח הא חמרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה דלא מנאי אמר ליה מוכר לא איבעי לך לשהויי וכל שכן הכא דלא מוכר לגמרי וגם אמר ליה זיל אמטייה אפרוחתא דוול שפט שזוה להשהותו דמנאי אמר ליה מקבל הא חמרך והא קנקנך כר' יוסי בר' חנינא לא דלמא לא מקבל כל ההפסק אלא פלגא דמנאי אמר ליה מולך נמי גרם צצאחריות שנינו עומד והיין צוגד קרינא ציה כרז חייא בר יוסף: **חלא לא**. כלומר לא מקבל צעל היין כל ההפסק ואע"ג דכמאן דא"ל למקפה דמי ואיבעי לשהויי משום דמול שני הצעלים גורם: **ודלא כר' יוסי בר' חנינא**. דמוקי למתנימין בקנקנים דלוקח אבל בקנקנים דמוכר סבירא ליה דאמר ליה לוקח הא חמרך והא קנקנך היכא דאמר ליה למקפה והכא נמי כיון דא"ל זיל אמטייה כו' הרי זוה לו להשהותו. ונראה צעייני דלית הלכתא כר' יוסי בר' חנינא אלא כרז חייא בר יוסף דמוולא דגצברא גרים אלא אם כן ידוע שיינו מחמיץ דאמר ליה למקפה דהא שמואל קאי כוותיה ואמרן לעיל [51]: **עבד רב יוסף עובדא צחמרלא כוותיה דשמואל**:**

ודלא כו' יוסי ב"ר חנינא דאמר לעיל אבל בקנקנים דמוכר לימא ליה הא חמרך והא קנקנך והא חמרלא מחציה דמוכר החמיץ: ואיכא דאמר רזי כמאן כו' יוסי ב"ר חנינא. דאמר בקנקנים דמוכר מצו אמר ליה הא חמרך והא קנקנך והא חמרלא מחציה דמוכר הוה חלא. ומקבל הואיל שהחמיץ בכליו: אם אמר לו יין מבושם. יין מבוחר וטוב אני מוכר לך חייב להעמיד לו יין יפה וטוב שיכול להעמיד לו עד עצרת

(6) אולי צ"ל הואל וכן אית וכו'.

